RÅDET FÖR Hållbara städer

GRÖNPLANERA!
- vägledning om kommunal grönplanering och att ta fram en grönplan

FSS årsmöte

27 oktober 2021

Nicole Lindsjö, Naturvårdsverket och
Ulrika Åkerlund, Boverket

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Innehåll

- Kort bakgrund
- Mål och syfte med vägledningen
- Vägledningens upplägg och innehåll
- Tidplan - fortsättning

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Kommunal grönplanering

Grönplanering är en viktig del i arbetet med hållbar mark- och vattenanvändning och att kunna integrera, ekosystemtjänster och grön infrastruktur i planering, byggande och förvaltning av samhälle och landskap.

Del i arbetet för att nå mål:

- Agenda 2030
- Miljökvalitetsmålen
- Folkhälsomålet
- Friluftslivsmålen
- Gestaltad livsmiljö
- Etappmålen om ekosystemtjänster och stadsgrönska

Grönplanen

Ett viktigt verktyg för att arbeta med hållbar samhällsplanering.

- Strategiskt dokument för kommunens grönska, vatten och natur.
- Viktigt underlag till översiktsplanen och detaljplaneringen.
- Strategier, riktlinjer och åtgärder för utveckling av grönstrukturen.

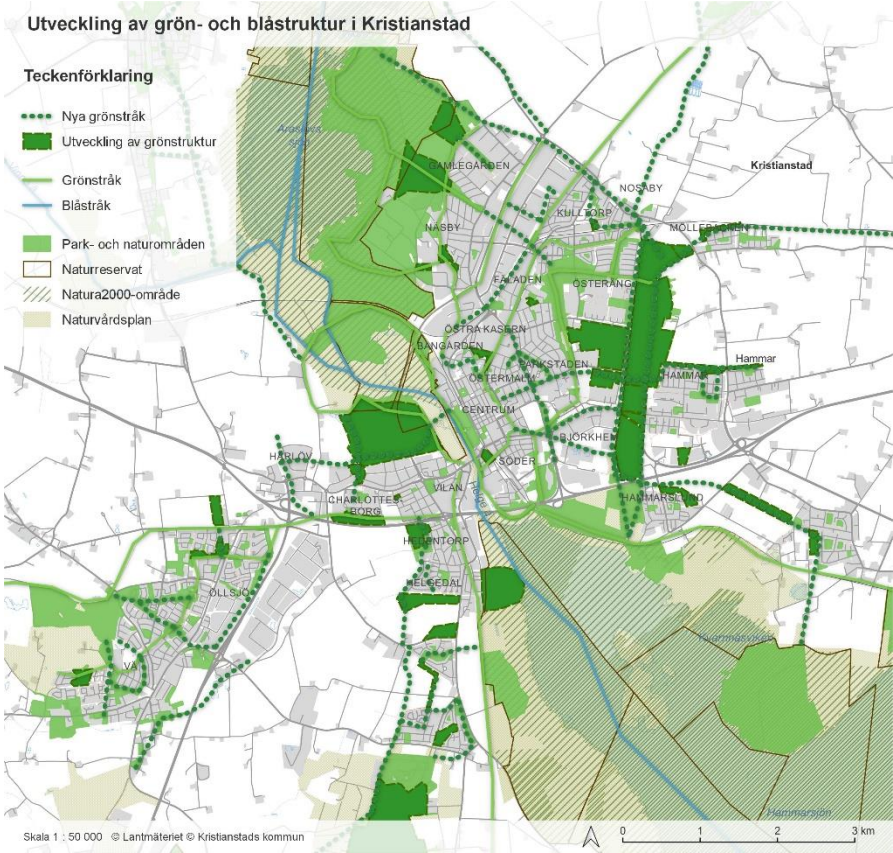

Grönstrukturplan Kristianstad. Karta: Kristianstad kommun

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Vad är en grönplan?

GRÖNPLAN

- Grönstrukturplan
- Grönstrategi
- Grön- och blåstrukturplan
- Plan för ekosystemtjänster

FRILUFTSLIV

- Friluftsplan
- Strategi för rekreation och friluftsliv

EKOLOGISK PLANERING

- Grön infrastruktur
- Plan för biologisk mångfald
- Naturvårdsplan
- Viltvårdsplan
- Handlingsplan för grön infrastruktur

HÅLLBARHET

- Hållbarhetsprogram

ALLMÄN PLATS

- Skötselplan
- Trädplan
- Parkplan
- Offentliga rum
- Lekplatser

VATTENPLANERING

- Blåstrukturplan
- Dagvattenpolicy
- Vattenresursplanering

KLIMATANPASSNING

- Klimatanpassning
- Klimatomställningsplan

LANDSKAPSPLANERING

- Landskapsstrategi
- Kulturmiljöprogram

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Grönplanen i sitt sammanhang

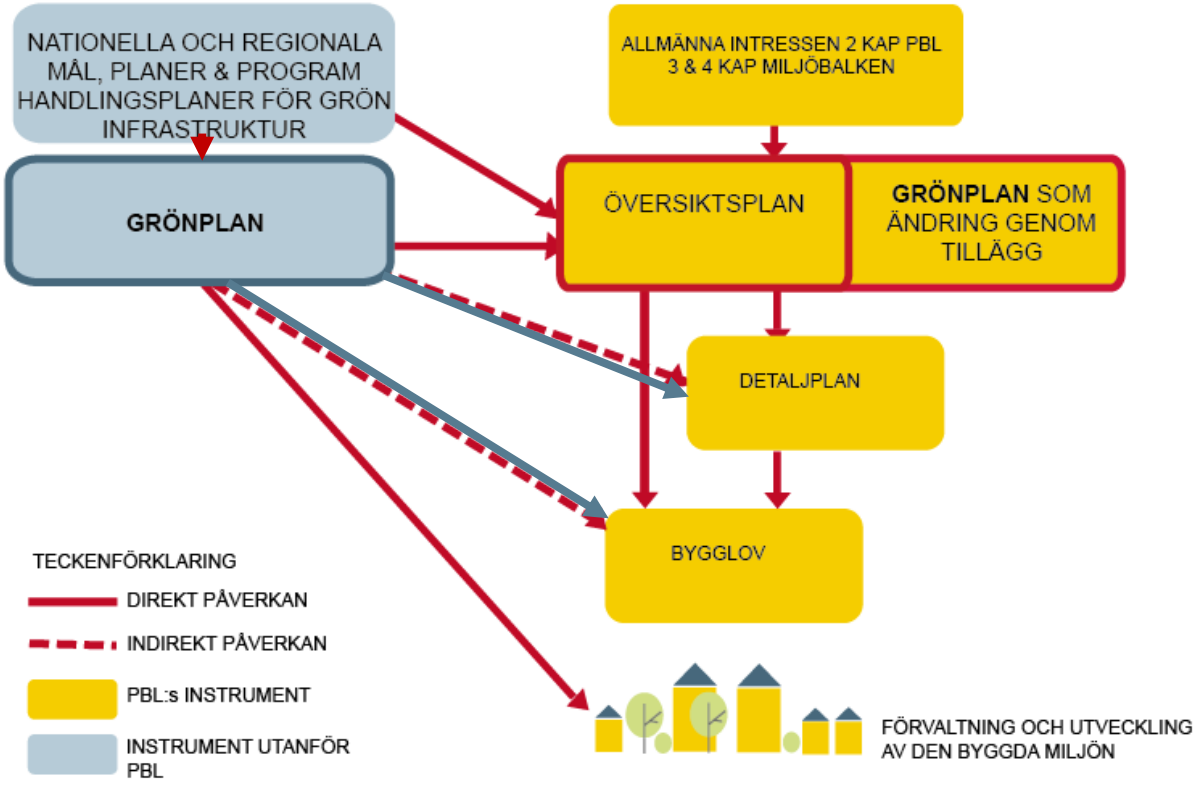

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Behov av vägledning

Grönplaner: Olika typ av dokument och innehåll

Förväntningarna på grönstrukturens roll för hållbar stadsutveckling har ökat.

Värden som grönstrukturen levererar är mångfaldiga och komplexa - behov av att behandla grönstrukturen på ett systematiskt, strategiskt och långsiktigt robust och hållbart sätt.

Efterfrågas utvecklad metodik för grönplanering med avseende på:

- vilka frågor/perspektiv som bör hanteras i grönplanen,
- vilka underlag som behöver tas fram,
- vilka analyser som behövs,
- hur man kan arbeta både strategiskt och konkret med grönstrukturfrågor i olika skalor

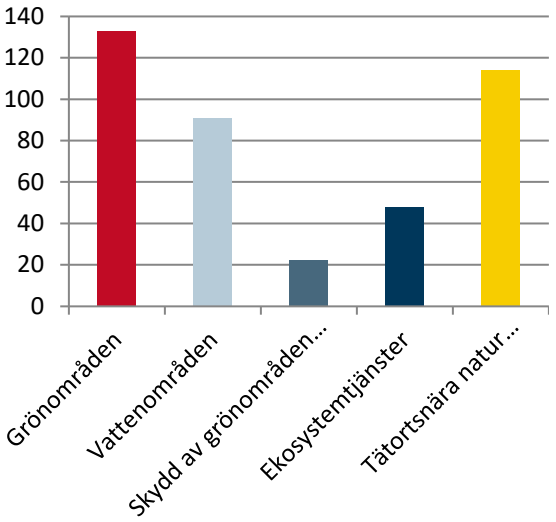

År 2018 hade hälften av kommunerna planeringsunderlag för grönstrukturen, med olika innehåll

Källa: Miljömålsenkäten 2018, Boverket

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

RÅDET FÖR
Hållbara städer

Vägledning för grönplanering

Argument och fakta
Att ta fram en grönplan

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Syfte, mål och målgrupper

Syfte

- att underlätta för planerare/kommuner att hantera grönska i planeringen.

Mål

- Ta fram en konkret och användarvänlig vägledning om som kan användas i planering, byggande, förvaltning och utveckling av befintlig grönstruktur.

Målgrupper

- kommunala tjänstepersoner och konsulter, även politiker, beslutsfattare liksom tjänstepersoner på Länsstyrelser och Regioner

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Ett samverkansprojekt

Ansvarig myndighet:

Naturvårdsverket och Boverket

I samverkan:

9 myndigheter / organisationer

Referensgrupp:

kommuner från norr till söder + länsstyrelse och region

Dialog med:

HaV, Länsstyrelserna och markägarorganisationer

Länsstyrelserna

Kristianstads kommun

Myndigheten för delaktighet

SWEDISH NATIONAL HERITAGE BOARD
RIKSANTIKVARIEÄMBETET

Sveriges Kommuner och Regioner

Folkhälsomyndigheten

SKOGSSTYRELSEN

VINNOVA

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Referensgrupp

- Helsingborg
- Jönköping
- Södertälje
- Lerum
- Göteborg
- Umeå
- Nacka
- Sundsvall
- Luleå
- Länsstyrelsen Västerbotten
- Ronneby
- Lidköping
- Kristianstad
- Vaggeryd
- Upplands Väsby
- Sundbyberg
- Örebro
- Östersund
- Region Skåne

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Inspel från kommunerna

- Tydliggöra skillnaderna och kopplingarna mellan processerna för grönplanering och att ta fram en grönplan.
- Förenkla och vägleda kartläggningsprocessen.
- Tydliga begrepp.
- Lyft kopplingen till lagstiftningen
- Sammanfatta de gröna värdena – behov av bastexter att använda som argument för arbetet.
- Kopplingen till öp-modellen.

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Att arbeta med grönplanering

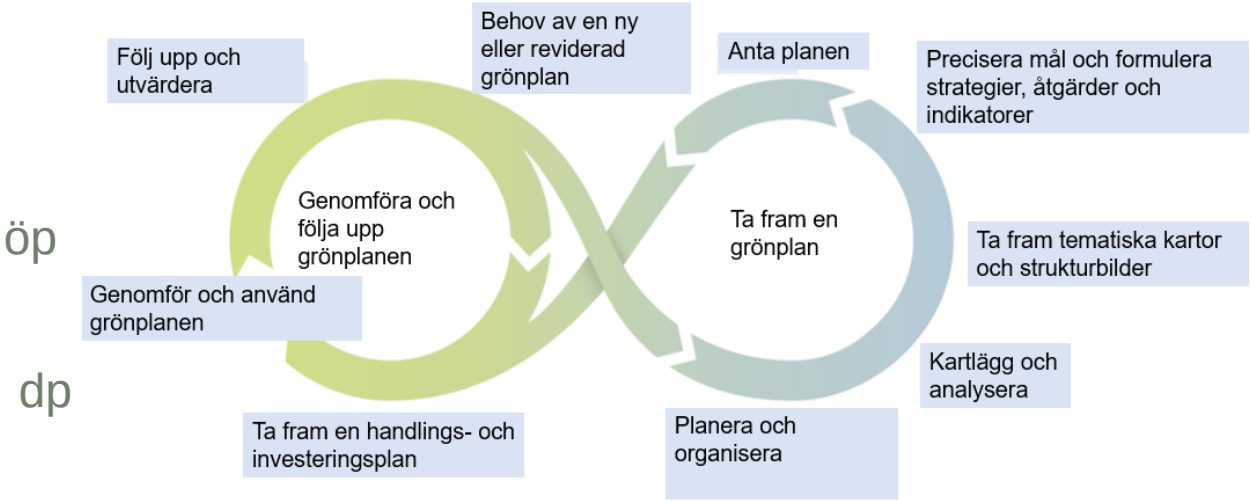

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Att ta fram en grönplan

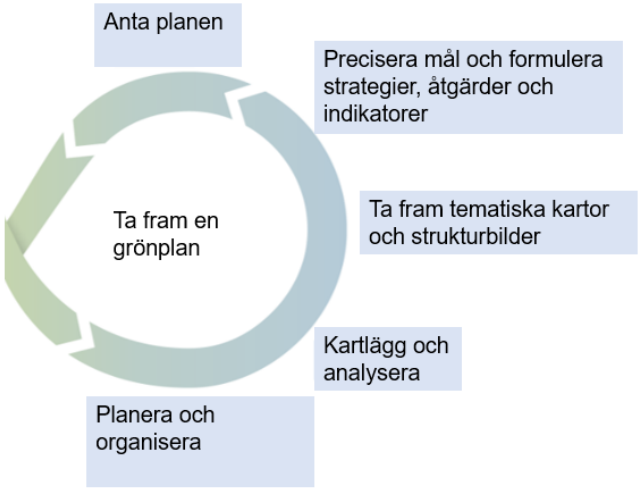

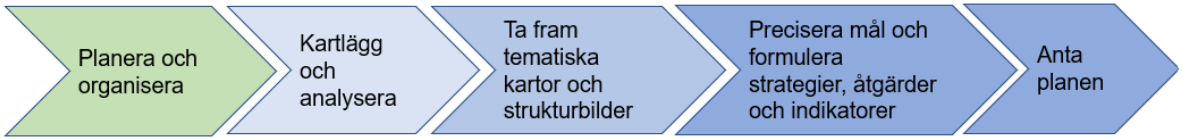

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Vägledning för grönplanering

Upplägg och produkter

Boverket

PBL KUNSKAPSBANKEN
– en handbok om plan- och bygglagen

Till boverket.se

Sök på Boverket.se | Sök

Om PBL | Planering | Lov & byggprocessen | Regler om byggande | PBL akademin

Grönplanera! kommunal grönplanering argument & fakta

Webbaserad vägledning på PBL Kunskapsbanken

NATUR VÅRDS VERKET

MENY ≡ | ÄMNESOMRÅDEN | VÄGLEDNING OCH STÖD | DATA OCH STATISTIK | BIDRAG

Start > Ämnesområden > Samhällsplanering

Grönplanera! att ta fram en grönplan – fördjupad vägledning

PDF - Naturvårdsverket

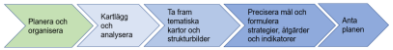

Bilaga/PDF
metoder och underlag för kartläggning av grönstrukturen och dess ekosystem-tjänster

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Vägledning för grönplanering

Upplägg och produkter

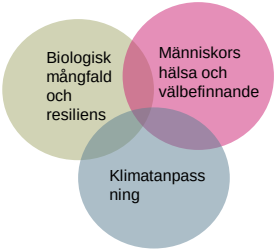

- Därför behövs grönplanering
- Grönplanering i lagstiftningen
- Nationella mål och internationella överenskommelser
- Arbeta med grönplanering – utmaningar, dialog och delaktighet, riktlinjer mm

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Grönplanering i lagstiftningen

- PBL
- Miljöbalken
- Kulturmiljölagen

- Väglagen & Lag om byggande av järnväg
- Skogsvårdslagen
- Jordabalken
- Lagen om allmänna vattentjänster

Utmaningar för grönplaneringen

- Förtätning och hållbar markanvändning (struktur, storlek, nyttjandegrad, funktion)
- Många anspråk på grönstrukturen – samverkan för mångfunktionalitet och avvägningar (även mellan ekosystemtjänster)
- En grönstruktur – många markägare (villaägare och skogsägare), rådighet, påverkansmöjlighet, dialog och samverkan.
- Grönstrukturens olika skalor (funktioner i rätt skala, kopplingar mellan skalnivåer).
- Från planering till genomförande för ett långsiktigt resultat (resurser, hantering riktlinjer, åtgärder, uppföljning)

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Vägledning för grönplanering

Upplägg och produkter

Planera och organisera
Förstudie, beslutsunderlag, kunskap, effektiv arbetsorganisation, aktörer, dialog, kommunikation

Kartlägg och analysera
Kartläggningens betydelse, samverkan, underlag, illustrationer, metoder, **Basnivå/utvecklad** nivå på kartläggningar. BM/Ekosystemtjänster

tematiska kartor och struktur-bilder
Om tematiska kartor och strukturbilder
Koppling till mål / ambitioner, exempel

mål, strategier, åtgärder, indikatorer
Precisera mål och strategier, riktlinjer, åtgärder, indikatorer för uppföljning, exempel

Anta planen
Uppsamling; beslutande instans, samråd, kommunikation, genomförandet

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Organisation, aktörer, kommunikation

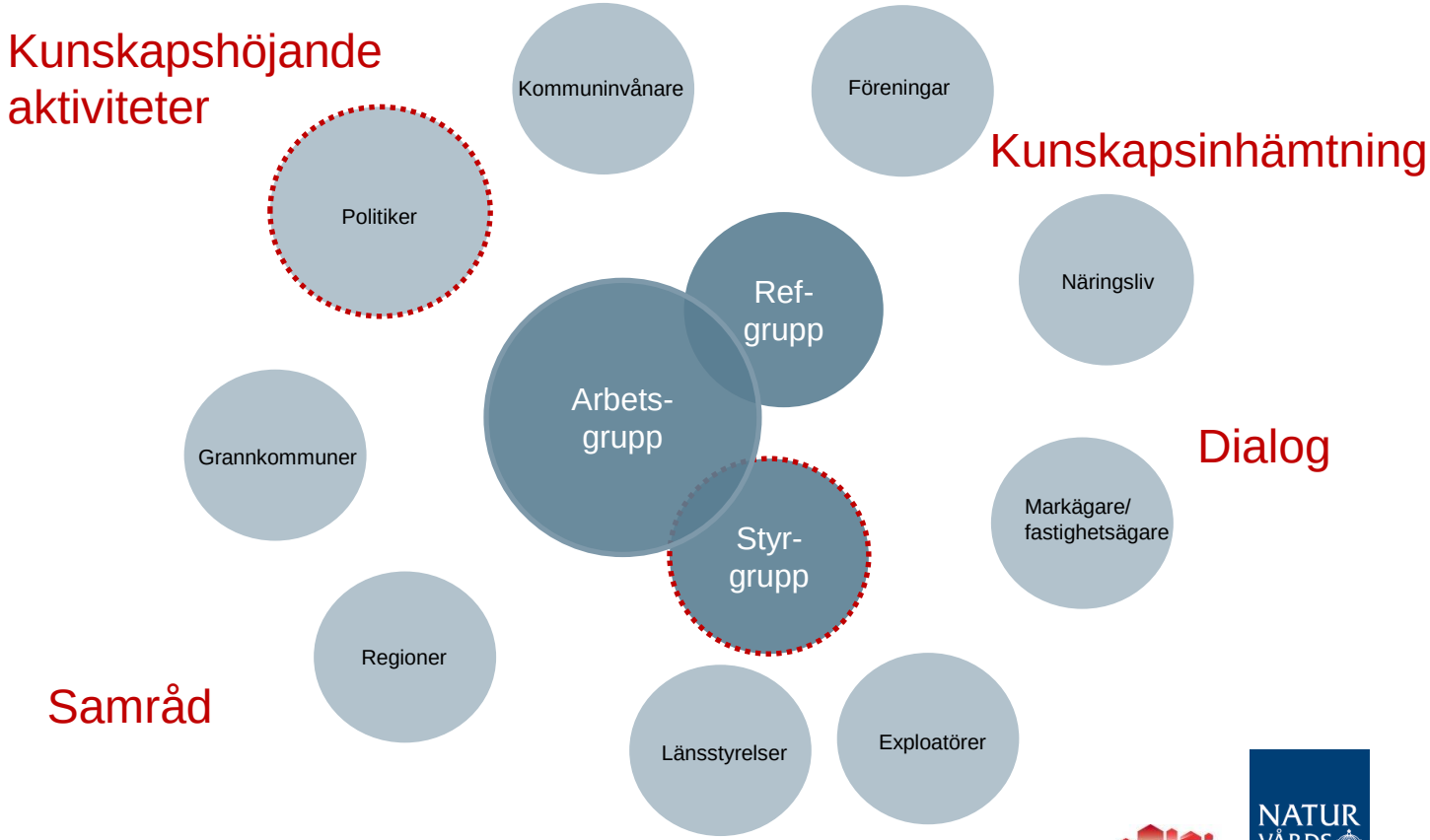

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Exempel: olika kartor och skalor

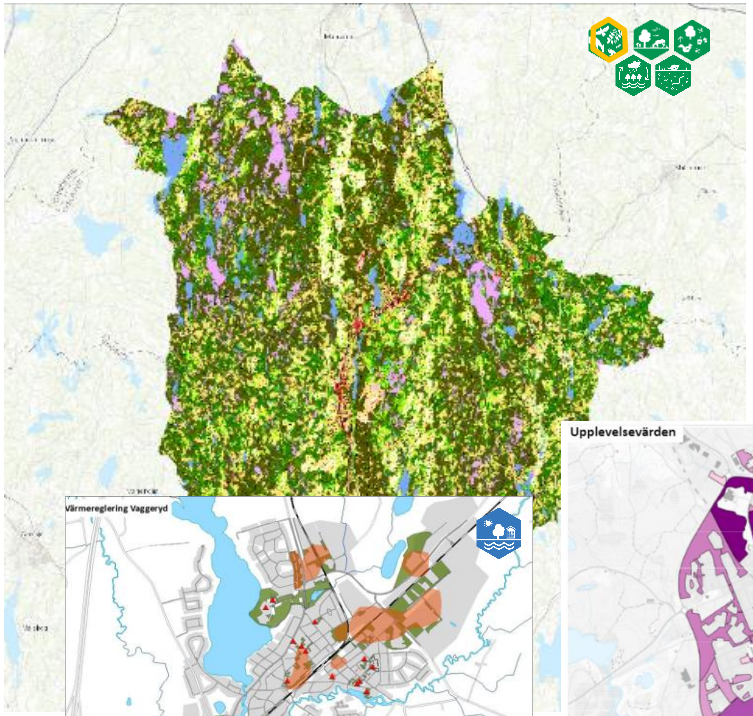

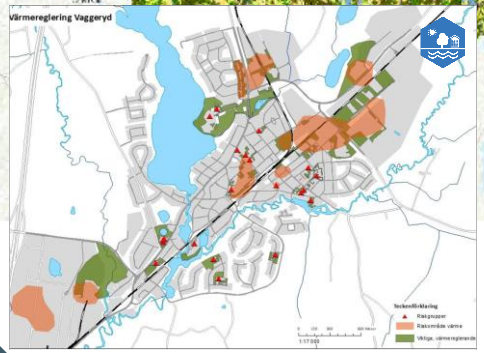

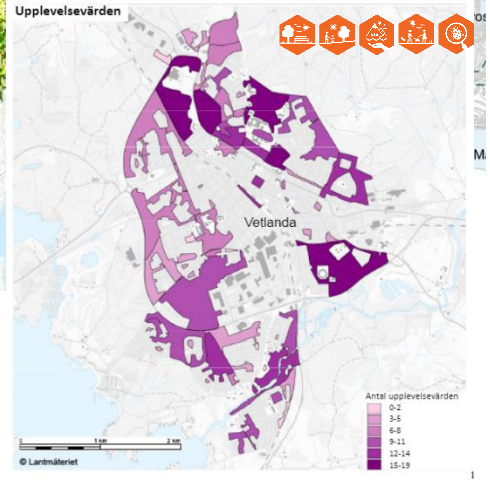

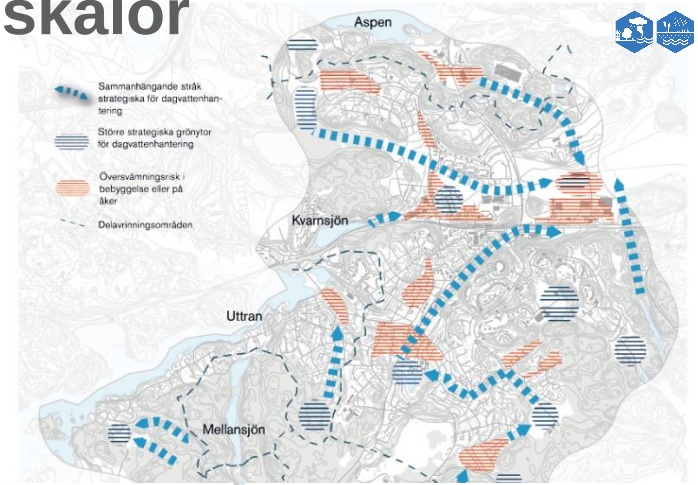

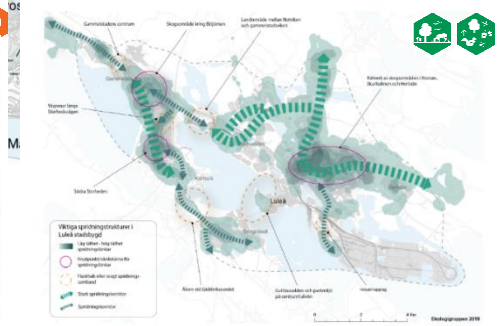

Kartlägg och analysera

tematiska kartor och struktur-bilder

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Exempel: Riktlinjer och åtgärder i Kristianstad

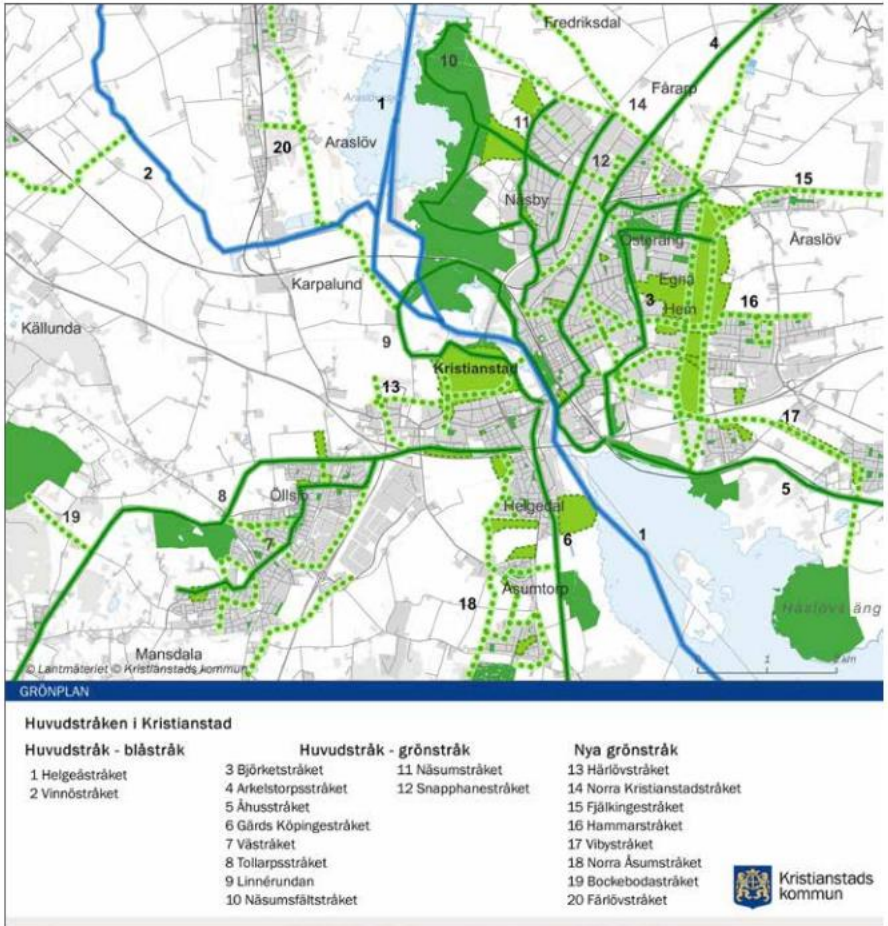

Riktlinjer för planeringen

15. Att planera för en sammanhållen grönstruktur i nya bostads- och verksamhetsområden.
16. Att åtgärda bristande länkar i grönstrukturen.

Åtgärder

19. Inventera och föreslå åtgärder för att de gamla banvallarna/cykellederna ska kunna fungera som viktiga gröna strukturer i odlingslandskapet. Det kan till exempel handla om att så in arter eller plantera träd längs vallarna. (skötsel, slåtter) (NVP). Prioritet: C, Ansvar: MSF

20. Utveckla Åsumstråket via Hedentorp och Åsumtorp. Koppla ihop G/C vägnätet med gröna korridorer i odlingslandskapet. Prioritet: C, Ansvar: C4T

21. Utveckla Vibystråket via Hammarslund innan bebyggelsen etableras under kommande decennier. Prioritet: C Ansvar: MSF & C4T

22. Utveckla Stordikestråket från Ekenabben till Nosaby exklusive våtmarker. Prioritet: A, Ansvar C4T

Karta 3. Övergripande grönstruktur i Kristianstads tätort med utvecklingsmöjligheter

Nyttan med grönplanen och grönplanering

- Processen för förankring, samsyn och ökad förståelse sätter de gröna frågorna på dagordningen. Ta chansen till att höja kunskapen hos olika aktörer om grönstrukturens värden.

- Grönplanen som strategiskt dokument ger riktning för grönstrukturen i översiktsplaneringen så väl som i det praktiska arbetet med en kontinuerlig grönplanering och förvaltning.

- Underlag som tagits fram i grönplanen kan göra stor nytta inom många områden kopplat till klimatanpassning, hälsa och välbefinnande, främja biologisk mångfald

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Vägledningen ska bidra till

- underlätta för ett mer enhetligt, systematiskt och resurseffektivt arbete med grönplanering

- långsiktigt säkerställa och tillskapa ändamålsenlig grönstruktur, med viktiga funktioner och en likvärdig tillgång till grönska och återhämtande miljöer, med hög biologisk mångfald

- att ekosystemtjänster och stadsgrönska tas tillvara och integreras i planering, byggande och förvaltning

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Tidplan

- Januari 2022 publicering
- Webbseminarier och utbildningar under 2022
- Pilotkommuner

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET

Tack!

Hör gärna av er med frågor mm

Nicole Lindsjö
nicole.lindsjo@naturvardsverket.se

Ulrika Åkerlund
ulrika.akerlund@boverket.se

Boverket

NATUR VÅRDS VERKET